

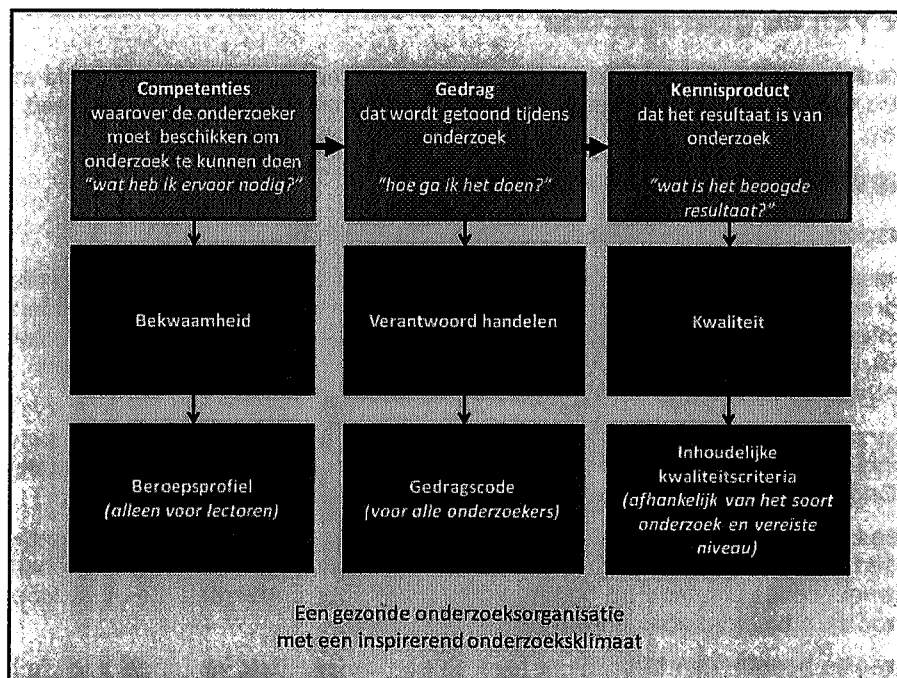
GEDRAGSCODE PRAKTIJKGERICHT ONDERZOEK VOOR HET HBO

GEDRAGSCODE VOOR HET VOORBEREIDEN
EN UITVOEREN VAN PRAKTIJKGERICHT
ONDERZOEK BINNEN HET HOGER
BEROEPSONDERWIJS IN NEDERLAND

30 augustus 2010

Advies van de Commissie Gedragscode Praktijkgericht Onderzoek in het HBO

Dr. Daan Andriessen (vz)
Dr. Jeroen Onstenk
Dr. Paul Delnooz
Dr. Henk Smeijsters
Dr. Stefan Peij.

Het *beroepsprofiel* beschrijft de competenties die nodig zijn voor de functie van lectoren. De *gedragscode* beschrijft vervolgens welk gedrag de onderzoeker dient na te streven tijdens het onderzoeken. *Inhoudelijke kwaliteitscriteria* geven aan waar het product van dat onderzoeken aan dient te voldoen. Dit alles kan het beste plaatsvinden binnen een gezonde onderzoeksorganisatie met een inspirerend onderzoeksklimaat.

Wanneer het HBO ervaring heeft opgedaan met het toepassen van de gedragscode voor praktijkgericht onderzoek kan worden onderzocht in hoeverre de gedragsregels in de praktijk goed werken. Dan kan eventueel worden overwogen de gedragscode verplichtend voor te schrijven en een systeem op te zetten voor handhaving en voor het behandelen van klachten. De Commissie is van mening dat het nog te vroeg is voor deze "strengere" variant, maar beveelt wel aan dat de HBO-raad de uitspraak doet dat we in het HBO onderzoek uitvoeren op de manier zoals beschreven in deze gedragscode. De code is niet vrijblijvend.

Doelgroep van de gedragscode

Deze gedragscode is van toepassing op het gedrag van medewerkers en studenten tijdens het doen van praktijkgericht onderzoek in de context van het Hoger Beroepsonderwijs in Nederland. Onder medewerkers worden naast docenten en stafmedewerkers ook de lectoren verstaan. Daarbij dient in ogenschouw te worden genomen dat studenten nog in opleiding zijn tot professional. Van hen kan tijdens de opleiding niet worden verwacht dat zij zich al volledig aan de gedragscode kunnen houden, maar wel dat zij handelen in de geest van de code. Docenten en lectoren zijn verantwoordelijk voor het vertalen van de gedragscode in eindcompetenties voor studenten en zij moeten studenten in staat stellen hiernaar te handelen. Ook zijn zij eindverantwoordelijk voor het gedrag en de veiligheid van hun studenten tijdens het doen van onderzoek.

Gedragscode praktijkgericht onderzoek voor het HBO

1. Onderzoekers aan het HBO dienen **het professionele en maatschappelijke belang**.

Zij leveren een bijdrage aan de professie en het betreffende beroepenveld en zetten zich in voor het publieke belang. Zij richten zich op relevante thema's en problemen uit de beroepspraktijk en op creatieve, innovatieve en toepasbare oplossingen voor de praktijk. Ze leveren een bijdrage aan kennis- en theorieontwikkeling, stimuleren kenniscirculatie naar praktijk en onderwijs en streven ernaar resultaten toegankelijk te maken volgens de principes van Open Access¹.

2. Onderzoekers aan het HBO zijn **respectvol**.

Zij houden rekening met rechten, belangen, privacy, zienswijzen, opvattingen, theorieën en methoden van betrokkenen en van collega onderzoekers. Ze leven de regelgeving en protocollen na die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek. Als onderzoek met mensen of dieren enig risico oplevert, moet het belang van het onderzoek het nemen van dat risico rechtvaardigen. In dat geval wordt externe deskundigen om advies gevraagd.

3. Onderzoekers aan het HBO zijn **zorgvuldig**.

Zij nemen meerdere wetenschapsopvattingen en daarmee samenhangende vormen van onderzoek in overweging, de beschikbare onderzoeksmethoden en de methodologische regels die daarbij horen, alsook de onderzoeks- en beroepsethiek en de waarden die binnen het vakgebied gelden. Ze maken gebruik van reeds beschikbare kennis uit praktijk en wetenschap. Zij rapporteren juist, compleet, nauwkeurig en navolgbaar. Zij nemen in overweging de wenselijkheid de data zorgvuldig te bewaren en zorgen dat de intellectuele eigendomsrechten van data, resultaten en innovaties goed zijn geregeld.

4. Onderzoekers aan het HBO zijn **integer**.

Zij zijn kritisch ten aanzien van in de praktijk gehanteerde opvattingen en probleem-definities, onafhankelijk in hun methodische keuzes en eerlijk over de bronnen die ze gebruiken. Ze zijn aanspreekbaar op hun gedrag tijdens het uitvoeren van onderzoek, autonoom in hun analyses en onpartijdig in hun rapportages.

5. Onderzoekers aan het HBO **verantwoorden** hun keuzes en gedrag.

Zij verantwoorden zich over de relevantie van het gekozen thema, de keuze van het onderzoeksontwerp en gehanteerde methoden en de beperkingen daarvan, de zorgvuldigheid van de uitvoering, de onderbouwing van de conclusies, de gehanteerde bronnen, de implementatie in de praktijk alsmede de doorwerking in het onderwijs.

¹ Open Access (OA) van onderzoeksresultaten betekent dat onderzoeksresultaten digitaal, online, gratis en vrij van de meeste auteursrechtrestricties beschikbaar zijn.

Regel Activiteit	1. Professionele en maat- schappelijke belang dienen	2. Respectvol zijn	3. Zorgvuldig zijn	4. Integer zijn	5. Keuzes en gedrag verantwoorden
c. Verkennen van literatuur	Ik richt mij op: 1c. Gedocumenteerde kennis uit wetenschap en praktijk	Ik houd rekening met: 2c. Verschillende zienswijzen die binnen de literatuur rond dit thema bestaan	Ik neem in overweging: 3c. Bestaande kennis en onderzoeksresultaten die nationaal en internationaal over het thema beschikbaar zijn, alsmede beschikbare gedocumenteerde praktijkkennis	Ik ben: 4c. Eerlijk over de bronnen die ik gebruik	Ik verantwoord mij over: 5c. De zoekstrategie en selectie van gebruikte bronnen alsmede de gebruikte bronnen zelf
d. Uitvoeren van onderzoek algemeen	1d. Het onderzoeken in en van de beroepspraktijk in al haar grilligheid en complexiteit	2d. De belangen van de betrokkenen, de invloed die diverse belangengroepen tijdens het uitvoeren op de onderzoeksmethode kunnen hebben, en de invloed die ik als onderzoeker tijdens het uitvoeren van het onderzoek op de praktijk heb. Ik leef de regelgeving en protocollen na die in mijn vakgebied gelden voor het doen van onderzoek. Als onderzoek met mensen of dieren enig risico oplevert, moet het belang van het onderzoek het nemen van dat risico rechtvaardigen. In dat geval wordt externe deskundigen om advies gevraagd, zoals bijvoorbeeld een medisch-ethische toetsingscommissie.	3d. Meerdere wetenschapsoptellingen en daarmee samenhangende vormen van onderzoek, de methodologische regels die voor de gehanteerde onderzoeksmethodes gelden, alsook de methodologische regels, de onderzoeks- en beroepsethiek en de waarden die binnen het vakgebied gelden	4d. Aanspreekbaar op mijn doen en laten tijdens het uitvoeren van het onderzoek	5d. De manier waarop het onderzoek is uitgevoerd.